

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Реферат о урађеној докторској дисертацији кандидаткиње Сање В. Симеунчевић Радуловић, дипл. инж. арх.

Одлуком Наставно-научног већа Архитектонског факултета бр.01-808/2-8.5 од 13.07.2016. године, именовани смо за чланове Комисије за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације кандидаткиње Сање В. Симеунчевић Радуловић, дипл. инж. арх. под насловом

**УТИЦАЈ КОНЦЕПТА КРЕАТИВНОГ ГРАДА НА ПОЗИЦИОНИРАЊЕ У ГЛОБАЛНОЈ
ХИЈЕРАРХИЈИ УРБАНИХ ЦЕНТАРА**

После прегледа достављене Дисертације и других пратећих материјала и разговора са кандидаткињом, Комисија је сачинила следећи

РЕФЕРАТ

1. УВОД

1.1. Хронологија одобравања и израде дисертације

Кандидаткиња је школске 2007/2008. године уписала докторске академске студије архитектуре научног карактера (основна област истраживања *архитектура и урбанизам*, ужа научна област истраживања *урбанизам и просторно планирање*) на Архитектонском факултету Универзитета у Београду и положила све испите на докторским академским студијама: I година са просечном оценом 9,5 и остварених 60 ЕСПБ; II година, признати испити са магистарских студија „Урбанистичко планирање, дизајн и менаџмент“ Архитектонског факултета Универзитета у Београду са просечном оценом 10,00; III трећа година са просечном оценом 10,00 и остварених 30 ЕСПБ. Кандидаткиња је пријавила докторску дисертацију јуна 2015. године.

На основу члана 98. Статута Архитектонског факултета у Београду („Сл. билтен Факултета“, бр. 89/12-пречишћен текст и 98/14), а у вези са чланом 28. и чланом 29. Правилника о

докторским студијама („Сл. билтен АФ“, бр. 102/14) и Одлуком Већа докторских студија Архитектонског факултета у Београду од 08.06.2015. године, Наставно-научно веће Факултета је, на седници одржаној дана 15.06.2015. године, донело одлуку број 01-815/2-7.28 којом је образована Комисија за оцену испуњености услова кандидаткиње Сање Симеунчевић Радуловић, дипл. инж. арх. и теме докторске дисертације, под насловом **„Утицај концепта креативног града на позиционирање у глобалној хијерархији урбаних центара“**, у саставу:

- др Александра Ступар, предложени ментор, ванредни професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду,
- др Миодраг Ралевић, члан Комисије редовни професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду,
- др Мина Петровић, члан Комисије редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Београду.

На основу члана 30. Закона о високом образовању („Сл. гласник РС“, бр 76/05, 100/07 - аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 44/15 - аутентично тумачење и 68/15), а у вези са чланом 100. Статута Архитектонског факултета у Београду („Сл. билтен АФ“, бр. 105/15-пречишћен текст), чланом 31. Правилника о докторским студијама Архитектонског факултета у Београду („Сл. билтен АФ“, бр. 102/14) и сагласности Већа научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду од 29.09.2015. године, Наставно-научно веће Факултета је, на седници одржаној 12.10.2015. године, донело одлуку број 01-1792/2-5.10 да се Сањи Симеунчевић Радуловић, дипл. инж. арх., одобрава рад на теми докторске дисертације, под насловом **„Утицај концепта креативног града на позиционирање у глобалној хијерархији урбаних центара“**, и да се за ментора именује др Александра Ступар, ванредни професор.

На основу члана 93. став 4 Статута Универзитета у Београду („Сл. Гласник УБ“, бр. 186/15 – пречишћени текст), члана 38. Статута Архитектонског факултета у Београду („Сл. Билтен АФ“, бр. 105/15 – пречишћен текст), захтева студента Сање Симеунчевић Радуловић и Одлуке Већа докторских студија Факултета од 18.01.2016. године, Наставно-научно веће Факултета је на седници одржаној 25.01.2016. године донело одлуку број 01-80/2-13.15 којом се одобрава продужетак рока за завршетак студија, односно одбрану докторске дисертације до 28.02.2017. године.

Завршену докторску дисертацију кандидаткиња, уз сагласност ментора, предаје на Веће докторских студија Факултета 11.06.2016. године.

На основу члана 101. и члана 102. Статута Архитектонског факултета у Београду („Сл. билтен АФ“, бр. 105/15-пречишћени текст), члана 37. Правилника о докторским академским студијама („Сл. билтен АФ“, бр. 102/14) и Одлуке Већа докторских студија Факултета од 11.07.2016. године, Наставно-научно веће Факултета је на седници одржаној дана 13.07.2016. године, донело одлуку број 01-808/2-85 да се образује Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидаткиње Сање В. Симеунчевић Радуловић, дипл. инж. арх., под насловом **„Утицај концепта креативног града на позиционирање у глобалној хијерархији урбаних центара“**, у саставу:

- др Миодраг Ралевић, председник Комисије, редовни професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду, у пензији,
- др Александра Ступар, ментор,
- ванредни професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду,
- др Мина Петровић, члан Комисије, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Београду.

1.2. Научна област дисертације

Докторска дисертација која је предмет овог реферата припада научној области Архитектура и урбанизам, у којој научној области Урбанизам и просторно планирање, за које је Архитектонски факултет матичан. Ментор дисертације је др Александра Ступар, ванредни професор у којој научној области урбанизам и просторно планирање, Архитектонског факултета Универзитета у Београду.

Списак радова који квалификују проф. др Александру Ступар за ментора докторске дисертације су:

1. **M23** Stupar A. and Mihajlov V. (2016) Climate change adaptation in Serbia: The role of information networks, *METU Journal of the Faculty of Architecture*, 33 (1), pp. 37-59. ISSN: 0258-5316 (Thomson Reuters - AHCI).
2. **M 23** Stupar, A. (2015). Cold War vs. Architectural Exchange: Belgrade beyond the confines? *Urban History*, 42(4), 622-645. Cambridge University Press, ISSN 0963-9268 (Thomson Reuters - AHCI).
3. **M 24** Ivanović Vojvodić, J. and Stupar, A. (2015). Knowledge-based innovation and the city: The case of Belgrade. *Spatium*, 34, 35-45. IAUS, Belgrade, ISSN 1450-569x.
4. **M 24** Polić, D. and Stupar, A. (2015). Urban heritage reconsidered: Redefining the planning approach to historical areas of Novi Sad. *Spatium*, 33, 92-99. IAUS, Belgrade, ISSN 1450-569x.
5. **M 24** Stupar, A. and Nikezić, Z. (2011). City vs. Climate changes – The future and its (un)sustainability: The global applicability of Sarrigueren and J ~~Stupar~~ **Stupar** 26, 40-44. IAUS, Belgrade, ISSN 1450-569x.
6. **M 24** Stupar, A. (2009). Urbs et orbis: (Re)charting the center, (re)positioning the limits. *Spatium*, 20, 53-59. IAUS, Belgrade, ISSN 1450-569x.

1.3. Биографски подаци о кандидату

Сања В. Симеунчевић Радуловић рођена је 22.06.1979. године у Сарајеву, Босна и Херцеговина. Основну школу и Гимназију „Јован Јовановић-Змај“ завршава у Новом Саду. Звање дипломирани инжењер архитектуре стакла је 2004. године на Факултету техничких наука Универзитета у Новом Саду, одсеку архитектура, са просечном оценом 9,67. Дипломски рада са темом „Реконструкција и ревитализација Алмашког краја у Новом Саду“, под менторством проф. Димитрија Младеновића, добио је оцену 10. 2004. године уписује магистарске студије „Урбанистичко планирање, дизајн и менаџмент“ на Архитектонском факултету Универзитета у Београду, где полаже све испите са оценом 10,00. 2008. године се пребацује на докторске студије и полаже све испите са просечном оценом 9,67. Добитник је више награда и признања за успех током школовања. Усавршавала се на две IFHP летње школе урбанизма.

По завршетку основних студија, током 2004. године радила је у архитектонском бироу "Studio A4" у Шћећину у Пољској, а потом у компанији Ентеријер „Јанковић“ из Новог Сада. Током 2005. и 2006. године прошла је стручно оспособљавање и радила у ЈП „Завод за урбанизам Војводине“. Од 2008. године запослена је на Архитектонском факултету Универзитета у Београду, најпре као сарадник на изради планова у оквиру Истраживачко-пословног центра, а од 2009. године као сарадник у настави у звању асистента на Департману за урбанизам. Учествовала је у реализацији наставе на 11 предмета на основним и мастер академским

студијама. Учествовала је на два научно-истраживачка пројекта финансирана од стране Министарства за просвету, науку и технолошки развој Републике Србије, најпре као стипендиста Министарства од 2005-2007 године, а потом и у статусу асистента од 2012-2016 године. Објавила је око 25 научних радова у међународним и домаћим часописима, зборницима међународних и домаћих конференција и тематским зборницима. У научном раду усмерена је на истраживање савременог града и глобалних хијерархија урбаних центара, утицаја глобалне конкуренције на стратешке одлуке, урбанистичко планирање и животну средину, као и на истраживање креативне индустрије и креативне класе у граду, механизме њиховог привлачења и утицаја на идентитет града. Кандидаткиња је у току свог професионалног ангажмана као аутор експертиза, координатор тима и архитекта-урбаниста радила на изради више од 35 усвојених просторних планова, урбанистичких планова, урбанистичких пројекат и студија. Освојила је, као део тима, више награда на салонима урбанизма у периоду 2009-2012, за урбанистичке планове, као и за изложене радове студената. Поседује лиценце 100-одговорног планера и 200- одговорног урбанисте за руковођење израдом урбанистичких планова и урбанистичких пројеката Инжењерске коморе Србије.

2. ОПИС ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. Садржај дисертације

Докторска дисертација кандидаткиње Сање Симеунчевић Радуловић, дипл. инж. арх., под насловом „**Утицај концепта креативног града на позиционирање у глобалној хијерархији урбаних центара**“, изложена је на укупно 344 стране. У делу који претходи нумерисаном делу рада дате су: насловне стране дисертације на српском и енглеском језику, стране са подацима о ментору и члановима комисије, изјава захвалности, резиме, кључне рече и научна област на српском и енглеском језику и садржај, на укупно 17 страна. Основни текст дисертације заједно са напоменама дат је на 288 страна и укључује 55 напомена, 32 табеле и 34 слике. Након основног текста следи списак коришћене литературе и извора, који укључује 334 библиографских јединица (од чега 106 примарних извора, 228 секундарних извора) датих на 23 стране. Потом следе прилози, списак табела, илустрација и скраћеница коришћених у тексту, дат на 10 страна. На крају рада дата је биографија кандидата, изјава о ауторству, изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и изјава о коришћењу на 6 страна.

Докторска дисертација је структурирана у три основне целине: Увод, Приказ и интерпретација резултата истраживања и Закључак. Прва целина (**Увод**) садржи 6 поглавља и дата је на 16 страна. Друга целина (**Приказ и интерпретација резултата истраживања**) се састоји од три дела и дата је на укупно 255 страна. Први део (*Теоријски оквир истраживања*) садржи једну главу, 3 поглавља и 10 потпоглавља. Други део (*Компаративна анализа теоријских поставки и примене у градовима примерима*) садржи две главе, 9 поглавља и 21 потпоглавље. Трећи део (*Примена модела креативног града на Београд*) садржи једну главу, 4 поглавља и 3 потпоглавља. Последњу целину дисертације чини **Закључак** који садржи једну главу и 4 поглавља и дат је на 17 страна. На крају су дати Библиографија и Прилози. Структура дисертације је прегледно систематизована у следећем садржају:

САДРЖАЈ

УВОД

- 0.1. Уводне напомене о теми истраживања
- 0.2. Дефинисање предмета и проблема истраживања
- 0.3. Циљ и задаци истраживања
- 0.4. Основне хипотезе истраживања
- 0.5. Методологија истраживања
- 0.6. Генерална структура докторске дисертације

ПРИКАЗ И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

I ТЕОРИЈСКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА

1. РАЗВОЈ ТЕОРИЈСКИХ ПОСТАВКИ И ДЕФИНИСАЊЕ КЉУЧНИХ ПОЈМОВА

- 1.1. Град глобализације
 - 1.1.1. Специфичности и улога града у глобалним токовима
 - 1.1.2. Глобални град
 - 1.1.3. Глобализујући градови
- 1.2. Глобалне хијерархије урбаних центара
 - 1.2.1. Формирање глобалних мрежа и хијерархија
 - 1.2.2. Методи позиционирања градова
 - 1.2.3. Динамика глобалних хијерархија
- 1.3. Концепт креативног града
 - 1.3.1. Креативна индустрија
 - 1.3.2. Креативна класа
 - 1.3.3. Развој концепта креативног града
 - 1.3.4. Критика концепта креативног града и нови приступи

II КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА ТЕОРИЈСКИХ ПОСТАВКИ И ПРИМЕНЕ У ГРАДОВИМА ПРИМЕРИМА

2. УЛОГА КРЕАТИВНЕ ИНДУСТРИЈЕ У САВРЕМЕНОМ ГРАДУ

- 2.1. Постфордизам и конгитивно-културна економија
- 2.2. Креативност и иновативност као носиоци економског развоја
- 2.3. Улога концепта креативног града у формирању конкуритивности и глобалном позиционирању
 - 2.3.1. Креативне индустрије и конкуритивност
 - 2.3.2. Креативне индустрије и глобално позиционирање
 - 2.3.3. Глобалне хијерархије креативних градова
- 2.4. Механизми развоја креативног града
 - 2.4.1. Креативна градска управа
 - 2.4.2. Подстицање креативне класе
 - 2.4.3. Подстицање креативне индустрије

3. КРЕАТИВНИ ГРАД vs. ПОЗИЦИЈА У ГЛОБАЛНОЈ ХИЈЕРАРХИЈИ УРБАНИХ ЦЕНТАРА: ХЕЛСИНКИ, БЕЧ И БУДИМПЕШТА

- 3.1. Одређивање примера за компаративну анализу и критеријуми анализе
- 3.2. Хелсинки (Финска)

- 3.2.1. Специфичности друштвено-економског развоја
- 3.2.2. Промена позиције у глобалној хијерархији
- 3.2.3. Националне стратегије развоја креативне индустрије
- 3.2.4. Примена концепта у стратегијама урбаног развоја и урбанистичким плановима
- 3.2.5. Простори града намењени креативној индустрији и креативној класи
- 3.3. Беч (Аустрија)
 - 3.3.1. Специфичности друштвено-економског развоја
 - 3.3.2. Промена позиције у глобалној хијерархији
 - 3.3.3. Националне стратегије развоја креативне индустрије
 - 3.3.4. Примена концепта у стратегијама урбаног развоја и урбанистичким плановима
 - 3.3.5. Простори града намењени креативној индустрији и креативној класи
- 3.4. Будимпешта (Мађарска)
 - 3.4.1. Специфичности друштвено-економског развоја
 - 3.4.2. Промена позиције у глобалној хијерархији
 - 3.4.3. Националне стратегије развоја креативне индустрије
 - 3.4.4. Примена концепта у стратегијама урбаног развоја и урбанистичким плановима
 - 3.4.5. Простори града намењени креативној индустрији и креативној класи
- 3.5. Методи унапређења глобалне позиције базирани на концепту креативног града

III ПРИМЕНА МОДЕЛА КРЕАТИВНОГ ГРАДА НА БЕОГРАД

4. КРЕАТИВНЕ ИНДУСТРИЈЕ БЕОГРАДА И ГЛОБАЛНО ПОЗИЦИОНИРАЊЕ

- 4.1. Позиционирање Београда у глобалној хијерархији урбаних центара
- 4.2. Развој креативне индустрије Београда
- 4.3. Критичка анализа стратегија развоја, урбанистичких планова и пројеката у контексту креативног града
 - 4.3.1. Националне стратегије
 - 4.3.2. Стратегије урбаног развоја и урбанистички планови
 - 4.3.3. Простори креативне индустрије и креативне класе
- 4.4. Модел унапређења глобалне позиције Београда

ЗАКЉУЧАК

5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

- 5.1. Верификација полазних хипотеза
- 5.2. Научни допринос и актуелност истраживања
- 5.3. Ограничења истраживања и правци даљих истраживања
- 5.4. Могућности примене резултата у пракси

6. ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

- 6.1. Примарни извори
- 6.2. Секундарни извори

7. ПРИЛОЗИ

- 8. Списак табела
- 9. Списак слика
- 10. Списак скраћеница коришћених у тексту

БИОГРАФИЈА АУТОРА

Изјава о ауторству

Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада

Изјава о коришћењу

2.2. Кратак приказ појединачних поглавља

Докторска дисертација је подељена у три основне целине: *Увод*, *Приказ и интерпретација резултата истраживања* и *Закључак*.

У првој целини, **Уводу**, представљене су основне информације и уводне напомене о теми докторске дисертације, проблему и предмету истраживања. Такође, дат је приказ циљева и задатка истраживања, дефинисаних основних хипотеза, научне методологије коришћене у истраживању и генералне структуре докторске дисертације.

Друга целина је **Приказ и интерпретација резултата истраживања** и састоји се од три дела: *Теоријски оквир истраживања*, *Компаративна анализа теоријских поставки и примене у градовима примерима*, и *Примена модела креативног града на Београд*.

Први део, *Теоријски оквир истраживања*, чини глава **Развој теоријских поставки и дефинисање кључних појмова**, у којој је изнета анализа теорија у оквиру којих се одвија истраживање и успостављене релације између њих. У оквиру поглавља *Град глобализације* дат је преглед појма глобализације и њених специфичности, анализиран утицај глобализације на град, промене које условљава у граду и нова улога града у глобалним токовима. Изложен је развој појма, истраживања и теорије глобалног града и глобализујућег града, као и систематизован приказ њихових карактеристика. У оквиру поглавља *Глобалне хијерархије урбаних центара* приказан је процес формирања глобалних урбаних мрежа и развој истраживања глобалних хијерархија. Такође, представљен је систематизован преглед метода позиционирања градова у глобалној хијерархији (од страних улагања до креативне индустрије), као и истраживања и закључци о динамици глобалне хијерархије. У трећем поглављу, *Креативни град*, дефинисан је појам креативне индустрије, креативне класе, креативног града, креативног миљеа и креативног поља. Истовремено је дат приказ развоја истраживања креативне индустрије и креативног града, као и критике и нових приступа (града креативног знања, креативне екологије и креативног капитала).

Други део, *Компаративну анализу теоријских поставки и примене у градовима примерима*, чине две главе.

Глава **Улога креативне индустрије у савременом граду** је посвећена успостављању веза између концепата и статистичких података о значају креативне индустрије за глобалну компетитивност градова. На почетку је анализиран економски и друштвени оквир, који је условио значај креативности, кроз дефинисање појмова постфордизма и конгитивно-културне економије. Затим су повезани теоријски ставови о значају креативне индустрије и креативне класе за економски развој са статистичким подацима о развоју креативне индустрије у свету. Централни део ове главе чини утврђивање релације између снаге креативне индустрије и концентрације креативне класе и позиције града у глобалној хијерархији. Посебан акценат је стављен на компарацију различитих глобалних хијерархија, које су у критеријуме рангирања укључиле одређене сегменте концепта креативног града, као и њихово упоређивање са хијерархијама напредног услужног сектора. Завршни део, на основу теоријског истраживања,

дефинисао је механизме translације концепта креативног града у праксу и дао систематизован преглед заступаних приступа.

У другој глави, *Креативни град вс. позиција у глобалној хијерархији урбаних центара: Хелсинки, Беч и Будимпешта*, приказана је компаративна анализа одабраних европских градова. Детаљном анализом временски и методолошки различитих глобалних хијерархија урбаних центара одабрана су три европска града која су континуирано унапредила позицију и која представљају снажне центре креативне индустрије– Хелсинки, Беч и Будимпешта. У овом делу истраживање је усмерено на детаљну анализу степена и начина учешћа концепта креативног града у стратешким и урбанистичким плановима одабраних градова, са посебним фокусом на временски период у коме је град остварио унапређење. Како би се боље разумео начин развоја креативног сектора, претходно је анализиран специфичан друштвено-економско-политички контекст појединачног града, као и националне политике развоја иновација и креативности. Посебан акценат је стављен на анализу интерпретације и реализације концепта креативног града у урбаној пракси – изради урбанистичких пројеката, реконструкцији и формирању креативних зона у градовима примерима. На крају главе представљен је резултат компаративне анализе у облику издвојених успешних модела развоја креативне индустрије и креативне класе, за национални ниво, ниво стратешких планова и програма, ниво урбанистичких планова и ниво урбанистичких пројеката и интервенција у деловима града.

Трећи део *Примена модела креативног града на Београд* се састоји од једне главе. Глава *Креативне индустрије Београда* је фокусирана на примену и проверу модела развоја креативности у граду кроз студију случаја Београда. У овом делу истраживала се промена позиције Београда у глобалној хијерархији урбаних центара. Потом је вршена критичка анализа националних и урбанистичких стратегија и програма за подстицање креативне индустрије и креативне класе. Такође, анализирани су постојећи креативни простори Београда (број, време и начин настанка, карактер и ниво подршке граде) и њихов утицај на унапређење глобалне позиције. Оцена стања у Београду вршена је у односу на механизме и методе дефинисане у другом делу, са циљем уочавања добрих приступа примене концепта креативног града у Београду, као и слабости и простора за унапређење. Према полазној позицији Београда у глобалној хијерархији и оцени постојећег стања у поглављу је представљен могући оптималан модел развоја креативне индустрије у Београду.

Последњу трећу целину, *Закључак*, чини глава *Закључна разматрања*, која сумира значај резултата са теоријског и практичног становишта, верификује полазне хипотезе, дефинише могуће правце даљих истраживања на теоријском и емпиријском нивоу, и објашњава научни допринос и актуелност истраживања. Такође, приказане су и могућности директне примене резултата у пракси и ограничења која произилазе из контекста, величине, улоге у држави и позиције у глобалној хијерархији анализираних примерима.

3. ОЦЕНА ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Савременост и оригиналност

Проблем који се у раду истражује је у домену стратегије планирања урбаног развоја градова у глобалном постиндустријском друштву. Предмет истраживања представљају градови који су примењивањем концепта креативног града унапредили позицију у глобалној хијерархији урбаних центара. Шири предмет истраживања се бави динамиком глобалне хијерархије, у

последње три деценије, и могућностима алтерације позиције града усмереним стратешким и урбаним развојем. Тежиште истраживања је на урбанистичко-архитектонском нивоу проблема у циљу дефинисања модела стратешког и урбанистичког планирања који подстичу развој креативне индустрије и креативне класе, као и просторних трансформација креативних зона града. Нагласак је стављен на механизме управљања урбаним развојем и уређењем простора европских престоница.

Савременост предложене теме докторске дисертације произилази из истраживања креативне индустрије града, која представља један од водећих елемената привредног развоја у савременом друштву знања. Креативност града која произилази из његове унутрашње организације и креативности његових становника је посебно актуелна у време глобалне финансијске кризе. Креативна економија је расла већом брзином од свих осталих сектора и наставља и даље да расте. Са недостатком великих страних улагања у пословање и финансије иновативност и креативност су проглашени потенцијалом за превазилажење рецесије и остваривање благостања становника Европске уније. Истовремено, савременост теме произилази из позиционирања теме унутар активних дебата о глобалним хијерархијама урбаних центара и креативном граду. Тежиште истраживања глобалних хијерархија се померило са рангирања градова на истраживање динамике и начина на које се промене у хијерархији дешавају. Дебата и истраживање о креативном граду су усмерени ка провери реалних ефеката концепта на развој градова.

Оригиналност докторске дисертације произилази из истраживања везе између развијености креативне индустрије и креативне класе и глобалне позиције града. Оваква истраживања су слабо заступљена у свету, а у Србији представљају новину. Посебно су слабо заступљена емпиријска истраживања начина примене концепта креативног града и ефеката које остварују на унапређење глобалне позиције. Систематизацијом и валоризацијом начина на који управе трансформишу концепт креативног града у стратешке мере, урбанистичке планове и пројекте докторска дисертација доноси нови јединствен приступ. Такође, анализа промене глобалне позиције Београда, примене концепта у стратегијама и урбанистичким плановима, као и процеса развоја и карактера креативних зона Београда није била предмет претходних студија у Србији. Дисертација нуди оригиналне налазе за проширивање постојећих теоријских, методолошких и практичних знања о креативном граду, као и нове инструменте за развој креативне индустрије.

3.2. Осврт на референтну и коришћену литературу

Избор, обим и квалитет библиографских јединица указује на то да је кандидаткиња упозната са кључним теоријским расправама, резултатима и релевантним примерима у области коју истражује, као и да на одговарајући начин користи изворе за аргументацију својих ставова. Заснована на изузетно широком и сложенем референтном оквиру из различитих научних области, дисертација се позива на укупно 295 библиографских јединица. Библиографија о предмету и проблему истраживања је подељена у две групе: примарне и секундарне изворе. Прибављена је у аналогном и дигиталном облику.

Примарни извори обухватају: националне и међународне законе и документе, националне и локалне стратегије, урбанистичке планове и пројекте, статистичке податке, маркетиншки материјал и директне податке са терена. Као најзначајнији могу се издвојити:

- 1) Међународни документи, конвенције и декларације Европске уније: *Lisbon strategy - Presidency Conclusions*. Lisbon (2000); *Green paper -Unlocking potentials of cultural and*

creative industries (2010); *Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth* (2010); *Promoting cultural and creative sectors for growth and jobs in the EU* (2012).

- 2) Локалне стратегије и урбанистички планови одабраних примера за компаративну анализу и студије случаја (Хелсинки, Беч, Будимпешта и Београд): Yleissuunnitteluosasto. (2002). Helsingin yleiskaava 2002; Culminatium (2005) *Innovation Strategy*; City of Helsinki, City Planning Department (2009) *Walking in Arabianranta*; City of Vienna (2001) *Strategy Plan for Vienna*; City of Vienna (2005) *STEP 05 Urban Development Plan Vienna 2005*; Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft. (2005) *Budapest Főváros Településszerkezeti Terve*; Budapest Főváros Önkormányzat (2013). *Budapest 2030-Horizontális városfejlesztési koncepció*; Урбанистички завод Београда и ПАЛАГО центар (2011) *Стратегију развоја Града Београда*; Генерални план Београда 2012 (2003); *Просторни план административног подручја Града Београда* (2011).
- 3) Међународни и национални статистички подаци: UNCTADSTAT (2016) *United Nations Conference on Trade and Development, Data Center*; City of Helsinki Urban Facts (2013) *Helsinki by districts*; Vienna Region (2015) *Facts and figures Vienna, Lower Austria, Burgenland*; Hungarian Central Statistical Office (2015) *Hungary in figures 2014*; Републички завод за статистику (2012) *Статистички годишњак Републике Србије 2012*.

Секундарни извори обухватају књиге, радове у научним часописима, истраживања, студије, и саопштења са међународних конференција, и могу се тематски разврстати у следеће групе:

1. Град глобализације,
2. Формирање и динамика глобалних хијерархија урбаних центара,
3. Креативни град,
4. Улога креативне индустрије и креативне класе у глобалној позицији града,
5. Литература о одабраним градовима за компаративну анализу и студију случаја.

Прва тематска група обухвата литературу везану за глобализацију, промене и улогу града у савременој глобализацији после 1980-их, економске, социјалне и просторне трансформације градова у глобализацији, карактеристике глобалног и глобализујућег града. Као најзначајнија литература издваја се: Friedmann, J. and Wolff, G. (1982) *World city formation: an agenda for research and action*; Sassen, S (1991) *Global City: London, New York, Tokyo*; Castells, M. (2000) *Uspón umreženog društva: Informacijsko doba* (Original štampan 1996); Marcuse, P. and van Kempen, R. (2000) *Globalizing Cities: a New Spatial Order?*; Robinson, J. (2002) *Global and world cities: a view from off the map*; Olds, K. and Yeung, H.W.C. (2004) *Pathways to global city formation*.

Друга тематска група обухвата радове везане за глобалну хијерархију урбаних мрежа, са посебним освртом на динамику глобалне хијерархије. Најзначајнији радови у овој групи су: Cohen, R. (1981) *The new international division of labour, multinational corporations and urban hierarchy*; Friedmann, J. (1986) *The world city hypothesis*; Beaverstock, J.V., Smith, R.G. and Taylor, P.J. (1999) *A Roster of world cities*; Taylor, P.J. (2001) *Specification of the world city network*; Alderson, A., Bekfield, J., and Sprague-Jones, J. (2010) *Intercity relations and globalisation: The evolution of the global urban hierarchy, 1981-2007*; Derudder, B. et al. (2010) *Pathways of change: Shifting connectivities in the world city network, 2000-08*.

Трећа тематска група обухвата литературу која је фокусирана на појаву, развој, критику и надоградњу полазних идеја концепт креативног града. Најзначајнија је: Landry, C. (2000) *Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*; Florida, R. (2002) *The rise of creative class*; Peck, J. (2005) *Struggling with the Creative Class*; Scott, A. (2006) *Creative city: Conceptual issues and*

policy questions; Pratt, A. (2008) *Creative cities: the cultural industries and the creative class*; Musterd, S. and Murie, A. (2010) *Making Competitive Cities*; Howkins, J. (2010) *Creative ecologies: Where thinking is a proper job*; Krätke, S. (2011) *The creative capital of cities: Interactive knowledge creation and the urbanization economies of innovation*.

Четврта тематска група литературе се бави значајем креативне индустрије и креативне класе за глобалну конкуритивност, економски и урбанистички развој града, и везом између нивоа развијености овог сектора и позиције града у глобалној хијерархији. Најзначајнија литература обухвата: Jacobs, J. (1984) *Cities and the wealth of nations*; Hall, P. (1998) *Cities in civilization: culture, innovation, and urban order*; Scott, A. (2008) *Social economy of the metropolis: Cognitive-cultural capitalism and the global resurgence of cities*; Currid, E. (2006) *New York as a global creative hub: a competitive analysis of four theories on world cities*; Flew, T. (2010) *Toward a cultural economic geography of creative industries and urban development*; Pratt, A. and Hutton, T. (2013) *Reconceptualising the relationship between the creative economy and the city: Learning from the financial crisis*.

Посебну, **пету тематску групу**, чине секундарни извори о одабраним примерима за компаративну анализу, Београду, као и о рангирањима глобалних хијерархија. Као најзначајнији могу се издвојити: Abetti, P. (2004) *Government-supported incubators in the Helsinki region*; Vaattovaara, M. (2009) *The emergence of the Helsinki metropolitan area as an international hub of the knowledge industries*; de Frantz, M. (2005) *From cultural regeneration to discursive governance: Constructing the flagship of the 'Museumsquartier Vienna' as a plural symbol of change*; Musil, J. and Eder, R. (2016) *Towards a location sensitive R&D policy. Local buzz, spatial concentration and specialisation as a challenge for urban planning – Empirical findings from the life sciences and ICT clusters in Vienna*; Kovács, Z., et al. (2007) *Budapest: From state socialism to global capitalism. Pathways to creative and knowledge-based regions*; Egedy, T. and Kovács, Z. (2010) *Governance, strategies and policies in the Budapest Metropolitan Region. How to enhance the city's competitiveness*; Vanista Lazarevi, E., Koruznjak, B. and Devetakovic, M. (2016) *Culture design-led regeneration as a tool to regenerate deprived areas. Belgrade – The Savamala quarter: reflections on an unplanned cultural zone*; GaWC (2012) *Globalization and World Cities Research Network, The World According to GaWC 2012*; Huggins, R. et al. (2008) *World Knowledge Competitiveness Index 2008*; Innovation Cities Program. (2011) *Innovation Cities Top 100 Index 2011: City Rankings*; COMPENDIUM (2016) *Cultural policies and trends in Europe*.

3.3. Опис и адекватност примењених научних метода

У оквиру рада на докторској дисертацији кандидаткиња је применила више истраживачких метода у циљу провере заснованости постављених научних хипотеза. У зависности од фазе истраживања примењене су следеће методе:

- Метода анализе садржаја,
- Метода критичке анализе,
- Метода компаративне анализе,
- Метода синтезе и интерпретације резултата истраживања,
- Метода студије случаја.

У почетној фази је коришћена **метода анализе садржаја** при прикупљању библиографских јединица и других извора из научних области урбане економије, урбане географије, филозофије и социологије, чиме је створена база за истраживање.

Метода критичке анализе је примењена како би се различити и разноврсни извори истраживања сагледали и вредновали у односу на проблем и предмет истраживања. Међусобно су повезана теоријска и статистичка истраживања креативне индустрије и глобалних хијерархија урбаних центара.

Метода компаративне анализе је коришћена при истраживању праксе и искустава у области примене концепта креативног града у плановима развоја градова и урбанистичким пројектима. У истраживању је посматран европски контекст како би се обезбедиле сличне полазне економске, политичке и културолошке карактеристике градова. Такође, посматрано је подручје које је од 1980-их интензивно укључено у глобалне токове и избегнута је анализа градова који су унапредили ранг у хијерархији као резултат ширења глобалних тржишта. Критеријуми према којима су одабрани градови за компаративну анализу су: 1) унапређење позиције града у глобалној хијерархији урбаних центара у периоду између 1986. и 2012. г. до нивоа алфа и бета градова; 2) величина градова од 1,3 до 2,6 милиона становника, посматрајући градски регион; 3) градови који су престонице држава; 4) градови у којима је подстицање и развој креативне индустрије било саставни део стратешких развојних планова; и 5) присуство креативних кластера и/или урбаних простора у граду намењених креативној индустрији и креативној класи. Применом приказаних критеријума одабрани су *Хелсинки (Финска)*, *Беч (Аустрија)* и *Будимпешта (Мађарска)*. Компаративна анализа одабраних градова вршила се на три нивоа: на нивоу националних стратегија и програма за развој креативне индустрије, на нивоу стратешких докумената и урбанистичких планова и на нивоу конкретних урбаних простора града намењених креативној индустрији.

Методом синтезе и интерпретације резултата истраживања вршена је систематизација могућих механизма развоја креативног града на основу теоријског истраживања. Потом је извршена синтеза и изведени закључци резултата компаративних студија случаја о начину подстицања креативне индустрије и креативне класе у одабраним градовима и ефектима на промену њихове глобалне позиције. Добијени резултати су подвргнути провери кроз међусобно упоређивање систематизованих модела добијених на основу теорије и компаративне анализе.

Метода студије случаја је коришћена на примеру града Београда, који је посматран као креативни град. Добијени резултати су коришћени као основа за предлог модела развоја креативне индустрије и креативне класе у специфичним економско-политичко-друштвеним и планско-правним условима Србије и Београда.

3.4. Применљивост остварених резултата

Резултати истраживања докторске дисертације су засновани на релевантним парадигмама, теоријама и трендовима од значаја за тему. Усмерени су ка развијању конкретних ефикасних механизма развоја креативног града, који би били примењени у области архитектуре и урбанизма. На пољу методологије допринос је у унапређењу методолошких поступака класификације и валоризације расположивих мера за развој креативне индустрије и креативне класе, и дефинисању смерница за савремени развој градова у постфордизму. Оправданост научног истраживања се огледа у неопходности повезивања теорије и праксе, посебно у сфери стратешких и планских одлука за развој креативних зона града.

Очекује се да дисертација допринесе побољшању будућег конципирања модела стратешког развоја, просторне и функционалне организације града и делова града. Дисертација је дефинисала моделе примене креативног града на више нивоа - од смерница за акционе мере на

националном нивоу, стратешког приступа и пројеката на локалном нивоу, преко приступа урбанистичком планирању, до алата и техника урбаног дизајна.

Истраживање у оквиру докторске дисертације је тако постављено да излазни резултати имају практичну примену, у чему лежи значај дисертације. Примена је могућа на било који град, због тога што су резултат процеса дедукције и уопштавања појединачних анализа примера добре праксе. Узимајући у обзир да је истраживање било фокусирано на европски контекст, најадекватнији су за примену од стране европских градова. Резултати истраживања су најбоље примењиви на градове величине од 1,3 до 2,6 милиона становника. Код већих и мањих градова резултати су примењиви уз уважавање специфичности развоја креативне индустрије која произилази из броја становника.

Посебан значај примена резултата има на Београд, као и на престонице околних држава. Значај за Београд произилази из препознатих тенденција спонтаног развоја креативне индустрије и њеног растућег значаја за приходе и привреду града. Докторска дисертација је пружила методолошки оквир и смернице за даљи развој креативне индустрије у Београду, кроз предлог могућих метода и акција на нивоу стратегија, урбанистичких планова, унапређење постојећих креативних зона града и формирање нових. Практична примена резултата истраживања је од изузетног значаја за даљи развој и глобално позиционирање Београда. Примена је могућа и од стране других градова Србије, уз уважавање ограничења величине града на одабир и карактер мера.

3.5. Оцена достигнутих способности кандидата за самостални научни рад

Докторска дисертација показује да кандидаткиња влада истраживачким методама и теоријским знањем. Евидентне су и њене способности за препознавање актуелних проблема истраживања, будући да се у односу на њих дефинишу и примењују одговарајуће теоријске поставке и издваја адекватан истраживачки контекст. Дисертација и досадашњи истраживачки и стручни рад кандидаткиње показују да поседује способност за самосталан научно-истраживачки рад, свестраност у прикупљању и истраживању литературе, систематичност у обради релевантних података, информација и резултата, као и способност успостављања релације између теорије и праксе урбанистичког планирања. Истовремено, кандидаткиња је показала и висок ниво логичког и систематичног размишљања и закључивања.

У оквиру предметне докторске дисертације, кандидаткиња показује да је овладала употребом различитих научних метода истраживања релевантних за ужу научну област урбанизма и просторног планирања, почев од критичке теоријске анализе, анализе садржаја извора, истраживања студија случаја, компаративне анализе, синтезе и интерпретације резултата истраживања.

Кандидаткиња је у докторској дисертацији наставила вишегодишњи научни рад започет на последипломским студијама, настављен радом на научно-истраживачким пројектима, као и учешћем на научним конференцијама, објављивањем радова у научним часописима и зборницима.

На основу детаљног увида у докторску дисертацију, као и на основу претходне компетенције научно-истраживачких резултата, Комисија сматра да кандидаткиња Сања Симеунчевић Радуловић поседује неопходна знања и вештине за успешно самостално бављење истраживачким и научним радом, и да ће на тај начин допринети развоју савремене теорије и праксе у области урбанизма.

4. ОСТВАРЕНИ НАУЧНИ ДОПРИНОС

4.1. Приказ остварених научних доприноса

Комисија сматра да докторска дисертација кандидаткиње Сање Симеунчевић Радуловић доприноси развоју уже научне области *урбанизма и просторног планирања*.

Основни научни доприноси остварени у дисертацији обухватају више сегмената. Најпре, научни допринос је видљив у критичкој анализи различитих концептуалних поставки, приступа и теорија о глобалној хијерархији урбаних центара и креативног града и успостављању оригиналног интердисциплинарног приступа теми. Други научни допринос, остварен кроз компаративну анализу, представља унапређење сазнања о утицају концептуалних урбаних модела и теоријских поставки на формирање развојних стратегија градова и урбанистичких планова и пројеката. Трећи научни допринос огледа се у утврђивању улоге примене концепта креативног града у унапређењу позиције у глобалној хијерархији градова Европе. Посебан допринос се огледа и у унапређењу модела урбаних стратегија развоја, урбанистичког планирања и деловања у простору, у домену повећања удела и снаге креативне индустрије и креативне класе у граду.

На основу извршеног истраживања и изнетих резултата може се констатовати да је ово истраживање дало методолошки допринос поступку вредновања стратегија урбаног развоја градова заснованих на концепту креативног града. Такође, дисертација је класификовала карактеристичне принципе подстицаја креативне индустрије и креативне класе у граду. На основу емпиријске провере дисертација је дала елементе за стварање повољног законског, друштвеног, социјалног и планског оквира за подстицање креативног сектора, у Београду и градовима Европе.

Научни допринос се огледа и у чињеници да ова докторска дисертација представља једно од малобројних истраживања овог типа у свету, а у нашој средини једно од првих које се бави везом креативне индустрије и позиције града у глобалној хијерархији. Истраживање је отворило значајна питања која је могуће развијати у даљим појединачним пројектима, као што су: истраживање улоге концепта у позиционирању градова неевропског контекста, истраживања улоге других концепта (глобалног града, града знања, паметног града, и сл.) на позиционирање, као и истраживање улоге алтернативних и неформалних креативних организација у развоју креативног града.

4.2. Критичка анализа резултата истраживања

У докторској дисертацији су дефинисани најважнији аспекти креативних зона градова у контексту глобалне конкуренције. Дисертација нуди преглед механизма и метода имплементације концепта креативног града у стратешким и урбанистичким плановима и активностима. При томе се уважава комплексност локалног друштвено-економско-политичког контекста.

Истраживање је доказало постојање корелације између нивоа развијености креативне индустрије и концентрације креативне класе и позиције града у глобалној хијерархији урбаних центара. Анализа одабраних примера европских градова показала је да са развојем креативног сектора у граду расте његова позиција у хијерархији. Проактиван приступ градске управе, усклађен са историјским трајекторијама развоја и локалним контекстом, даје подстрек

унапређењу глобалне компетитивности. Такође, важан део чини и спонтани развој креативних зона у граду. Концепт креативног града представља један о могућих приступа за остваривање развоја града и благостања у постфордистичком капитализму.

Важан резултат истраживања је могућност примене понуђених модела на случају Београда, града који карактерише спонтани, али успешан развој креативне индустрије. Дефинисани модели развоја су битна полазна тачка за даљи развој Београда као креативног града и унапређење глобалне компетитивности. Модели су примењиви и на друге градове региона који показује сличне тенденције развоја креативности.

У докторској дисертацију су јасно и концизно постављене хипотезе, које одговарају постављеном проблему и предмету истраживања. Кроз критичку анализу, компаративну анализу и студију случаја хипотезе су провераване и потврђене и на теоријском и на емпиријском нивоу. Начин на који је спроведено истраживање, добијени резултати и изведени закључци, показује конзистентност и савремени мултидисциплинарни приступ проучавању сложених научних питања. Методологија и структура истраживања могу допринети будућим истраживањима, која ће сличне проблеме сагледати из другог угла или у другом друштвено-политичко-културном контексту.

4.3. Верификација научних доприноса

Категорија M24:

1. **Simeunčević, S.** (2011). Foreign direct investment impact on environment in Serbia in the period 2000–2008. *SPATIUM International Review*, 24, 63-70.

Категорија M44:

1. **Симеунчевић Радуловић, С.** (2014). Позиционирање градова у глобалној урбаној хијерархији- Значај урбанистичког планирања становања. У *Зборник младих истраживача на пројекту TP36034: Истраживање и систематизација стамбене изградње у Србији у контексту глобализације и европске интеграције у циљу унапређења квалитета и стандарда становања* (стр.183-203). Београд: Архитектонски факултет, Универзитет у Београду.
2. Симеунчевић Радуловић, С. (2013). Genius loci Алмашког краја – сачувани и изгубљени „дух места“. У Н. Грдинић (ур.), *Алмашки крај – Зборник* (стр. 130-150). Нови Сад: Прометеј.

Категорија M51:

1. **Simeunčević Radulović, S.**, Mitrović, B., Ralević, M. and Đurović, M. (2013). Informal growth of housing in Belgrade under the impact of transition to global economy. *Planum-The journal of Urbanism*, 26 (1),108-120.
2. Furundžić, D., **Simeunčević, S.** i Mišić, R. (2011). Osobenost održivog grada. *Ecologica*, 64, 687-690.

Категорија M33:

1. **Simeunčević Radulović, S.** and Stupar, A. (2016). Creative Capital for Smart Solutions: Toward a Liveable City. In M. Schrenk, V. Popovich, P. Zeile, P. Elisei and C. Beyer (eds.), *Real Corp 2016- Smart me up! How to become and how to stay a Smart City, and does this improve quality of life?* (pp.189-196). Habmurg, Germany: CORP— Competence Center of Urban and Regional Planning.

2. **Simeunčević Radulović, S.** and Mitrović, B. (2016). The role of cognitive-cultural economy in city's global positioning. In E. Vaništa Lazarević, M. Vukmirović, A. Krstić Furundžić and A. Đukić (eds.), *Conference proceedings – 3rd International Academic Conference on Places and Technologies*, (pp. 789-798). Belgrade: University of Belgrade – Faculty of Architecture.
3. Ralević, M., **Simeunčević Radulović, S.** and Antonić, B., (2013), Danube Strategy in Serbia: Education-based research of the potentials of Serbian Towns on the Danube. In M. Vujošević and S. Miljić (ed.), *2nd International Scientific Conference Regional Development, Spatial Planning and Strategic Governance - RESPAG 2013* (pp.777-790), Belgrade: Institute of Architecture and Urban&Spatial Planning of Serbia.
4. Ralević, M. and **Simeunčević Radulović, S.** (2013), The Concept of Attainable vision – Methodological Basis of Formation and Realization of Urban Politics and Sustainable Development. In N. Martins (ed.), *INTERNATIONAL Conference: Sustainable Urban&Transport Planning – Proceedings* (pp.15-26). Belgrade: United Nations Development Programme Serbia.
5. **Simeunčević Radulović, S.**, Mitrović, B. and Furundžić, D. (2012). Improvement of City Competitiveness by Re-Mixing of Inner Strengths. In M. Schrenk, V. Popovich, P. Zeile and P. Elisei (eds.), *Real Corp 2012- Re-Mixing the City-Towards sustainability* (pp.377-385). Schwechat, Austria: CORP— Competence Center of Urban and Regional Planning.
6. Mitrović, B. and **Simeunčević Radulović, S.** (2012). Livability and Social Integration ws. Economic Crisis and Trends of Transition: Case Study of Local Planning in Belgrade. In M. Schrenk, V. Popovich, P. Zeile and P. Elisei (eds.), *Real Corp 2012- Re-Mixing the City-Towards sustainability* (pp.447-452). Schwechat, Austria: CORP— Competence Center of Urban and Regional Planning.
7. **Simeunčević Radulović, S.** and Mitrović, B. (2012). Reliance on Local Identity for Enhancement of City Competitiveness. In R. Bogdanović (ed.), *New Urbanity-Cities vs. Global Challenges: Proceedings* (pp.40-47). Belgrade: STRAND - Sustainable Urban Society Association.
8. Mitrović, B. and **Simeunčević Radulović S.** (2012). (Un)Sustainable Local Planning in the Jaws of Transition: The Destiny of Sports and Recreational Areas in Planning Practice in Belgrade. In R. Bogdanović (ed.), *New Urbanity-Cities vs. Global Challenges: Proceedings* (pp.136-143). Belgrade: STRAND-Sustainable Urban Society Association.
9. **Simeunčević, S.** and Mitrović, B. (2011). Enhancing Competitiveness of Serbian Medium-Sized Cities in Global Urban Networks. In Schrenk, M., Popovich, V., and Zeile, P. (eds.), *Real Corp 2011- Lifecycles of cities and regions* (pp.275-284). Essen, Germany: CORP— Competence Center of Urban and Regional Planning.
10. Mitrović, B., **Simeunčević, S.**, Ralević, M. and Klišmanić, T. (2011). Management of Rapid Growth in the Rift between the Principles of Sustainability, Market Requirements and Strategic Planning – the Possible Approaches to Local Planning of National Park Kopaonik Area In Schrenk, M., Popovich, V., and Zeile, P. (eds.), *Real Corp 2011- Lifecycles of cities and regions* (pp.591-599). Essen, Germany: CORP— Competence Center of Urban and Regional Planning.

Kamezopuja M34:

1. **Simeunčević Radulović, S.** and Stupar, A. (2015). The role of creative clusters in the process of global repositioning: the case of Belgrade, *4th International Conference-Cultural and Creative Industries, Economic Development and Urban Regeneration*, Roma Tre University, Rome, Italy, 4-5 December.

2. Ralević, M. and **Simeunčević, S.** (2011). Development of skills for urban changes' management in education process through creation of variations. In B. Collins, L. Eden, M. Hardman, J. Smith and B. Onyido (eds.), *Planning Resilient Communities in Challenging Times, 2011 UK/Ireland Planning Research Conference, Conference Handbook, 12-14 September 2011*, (pp.33). Birmingham, UK.
3. Ralević, M. and **Simeunčević, S.** (2011). Concept of achievable vision in the context of planning resilient communities. In B. Collins, L. Eden, M. Hardman, J. Smith and B. Onyido (eds.), *Planning Resilient Communities in Challenging Times, 2011 UK/Ireland Planning Research Conference, Conference Handbook, 12-14 September 2011*, (pp.33). Birmingham, UK.
4. **Simeunčević, S.** (2007). Out-institutional participation of inhabitants in planning process for reconstruction of inner city area of Novi Sad. In *Congres report: Urban Trialogues, 43rd ISOCARP International Congress 2007*. Antwerp, Belgija: ISOCARP.

Категорија М63:

1. **Симеунчевић Радуловић, С.** (2015). Урбане политике развоја градова у глобализацији. У В. Трифуновић, Д. Минић и З. Крејовић (ур.), *Зборник радова: Плански основи, Урбане политике, Измене и допуне Закона о планирању и изградњи и Закона о државном премоу и катастру / Међународни научно-стручни скуп 11. Летња школа урбанизма* (стр.169-176). Београд: Удружење урбаниста Србије.
2. Ралевић, М., Антонић, Б., Митровић, Б., **Симеунчевић Радуловић, С.**, Божовић, Р. И Бегановић Џ. (2014). Реиндустријализација Србије између илузије, стварности и савремених токова развоја. У В. Трифуновић, Д. Минић и З. Крејовић (ур.), *Зборник радова: Планирање простора, урбанизам и изградња, комплементарни закони и реиндустријализација / Међународни научно-стручни скуп: Летња школа урбанизма* (стр. 191-206). Београд: Удружење урбаниста Србије.
3. **Симеунчевић, С.** (2007). Брендинг града као сегмент урбанистичких планова-На примерима Будве, Бечића и Кикинде. У М. Јанић, В. Трифуновић и М. Ралевић (ур.), *Зборнику радова Летње школе урбанизма: Инвеститори-инвестиције, место и значај у изради стратегије просторног и урбаног развоја Србије* (стр. 243-248). Београд: Удружење урбаниста Србије.
4. **Симеунчевић, С.** (2006). Градитељско наслеђе-идентитет града у процесу глобализације. У Р. Богдановић (ур.), *Зборник радова: Реконструкција и ревитализација градова* (стр. 85-102). Београд: Друштво урбаниста Београда.
5. **Симеунчевић, С.** (2006). Брендинг града као елемент развоја. У В. Трифуновић и М. Ралевић (ур.), *Зборнику радова Летње школе урбанизма: Планирање, инвестиције и реализације у транзицији ка европском законодавству* (стр.217-228). Београд: Удружење урбаниста Србије.
6. **Симеунчевић, С.** (2005). Дистрикти културе као покретачи развоја и реконструкције градова у локалном глобализму. У Р. Богдановић (ур.), *Зборник радова са научно-стручног скупа: Урбани дизајн* (стр.71-85). Београд: Удружење урбаниста Београда.
7. **Симеунчевић, С.** (2005). Град као производ менаџмент позиционирања МЛМ системом у глобалној хијерархији градова. У Р. Богдановић и М. Ралевић (ур.), *Зборник радова са научно-стручног скупа: Планирање и менаџмент градова и региона* (стр. 331-348). Београд: Удружење урбаниста Србије.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

На основу анализе и оцене докторске дисертације кандидаткиње Сање Симеунчевић Радуловић Комисија констатује да су структура дисертације, проблем и предмет истраживања, примењени научни методи и научне хипотезе у складу са пријавом на коју је Универзитет у Београду дао своју сагласност. Дисертација је у целини урађена према прописаним критеријумима обима и квалитета научног рада. Дисертација остварује низ научно аргументованих и утемељених резултата као основ њеног доприноса научној области *Архитектура и урбанизам*, као и развоју нових методологија и примени резултата истраживања у пракси. Кандидаткиња има потребне способности за научно-истраживачки рад, што доказује методологија и квалитет докторске дисертације, досадашњи рад на научно-истраживачким пројектима и научни радови у више научних часописа, зборника, на међународним и домаћим конференцијама.

Имајући у виду садржај докторске дисертације и оцене изнете у овом Реферату, Комисија предлаже Наставно-научном већу Архитектонског факултета у Београду да се докторска дисертација под називом „**Утицај концепта креативног града на позиционирање у глобалној хијерархији урбаних центара**“ кандидаткиње Сање Симеунчевић Радуловић, дипл. инж. арх., прихвати, изложи на увид јавности и упуту на коначно усвајање Већу научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду.

У Београду, 20. августа 2016. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Проф. др Александра Ступар, ванредни професор, ментор
Универзитет у Београду, Архитектонски факултет

Проф. др Миодраг Ралевић, редовни професор у пензији
Универзитет у Београду, Архитектонски факултет

Проф. др Мина Петровић, редовни професор
Универзитет у Београду, Филозофски факултет